

Begäran om utredning inom Attendo AB i Linköpings kommun, svar på ledamotsinitiativ (S)

Förslag till äldrenämndens beslut

1. Uppdrag ges till förvaltningen att pröva begäran om att undersöka om personal inom äldreomsorgen känner till hur de kan framföra synpunkter och erfarenheter till allmänhet och kommunen i samband med ställningstagande till aktiviteter efter nämnden beslut om uppföljningsplan för 2022.
2. Uppdrag ges till förvaltningen att pröva begäran om att undersöka om personal inom äldreomsorgen känner oro för att använda sig av sin meddelarfrihet eller påtala brister till kommunen, av rädsla för repressalier i samband med ställningstagande till aktiviteter efter nämndens beslut om uppföljningsplan för 2022.
3. Ledamotsinitiativets tredje yrkande besvaras med hänvisning till den fördjupade och kontinuerliga uppföljning som genomförts under hösten 2021 och visat att Attendos vårdboenden förutom Ånestad uppfyller ingångna avtal och bemanningskrav.

Ärende

Mikael Sanfridson (S) väckte ett ledamotsinitiativ vid äldrenämndens sammanträde den 20 maj 2021, § 84. Mikael Sanfridson (S) yrkade att äldrenämnden utreder om meddelarfriheten fungerar inom Attendo AB i Linköpings kommun, samt att äldrenämnden utreder om verksamheterna vid Attendo AB:s boenden uppfyller kraven i ingångna avtal.

Äldrenämnden beslutade att remittera initiativet till Social- och omsorgsförvaltningen för beredning.

Social- och omsorgsförvaltningen har tagit fram förslag till svar på ledamotsinitiativet och föreslår att nämnden godkänna svaret.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – svar på ledamotsinitiativ (S), 2022-01-11

Bilaga: Ledamotsinitiativet

Bakgrund

I sitt ledamotsinitiativ yrkar Mikael Sanfridson (S):

- att äldrenämnden utreder om meddelarfriheten fungerar inom Attendo AB i Linköpings kommun, samt hur personalen upplever sina möjligheter att framföra erfarenheter och synpunkter till allmänheten och kommunen.
- att äldrenämnden utreder i vilken omfattning Attendo AB i Linköping använder sig av repressalier gentemot anställda som yttrat sig i enlighet med meddelarfriheten eller påtalar brister till kommunen.
- att äldrenämnden utreder om verksamheten och personalbemanningen lever upp till ingångna avtal och krav på Attendo AB:s boenden.

Meddelarfrihet regleras i tryckfrihetsförordningen (TF 1 kap 7 §) och i yttrandefrihetsgrundlagen (YGL 1 kap 10 §). Meddelarfriheten innebär att en enskild kan vända sig till massmedier med tips och upplysningar utan att riskera straff, skadestånd eller andra påföljder.

Meddelarfriheten kompletteras i TF och YGL med ett så kallat meddelarskydd. Detta skydd syftar till att säkerställa meddelarens anonymitet så att den enskilde inte avstår från att vända sig till medierna av rädsla för att det ska uppdagas vem som lämnat uppgifterna.

Lag om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter som trädde i kraft 2017, ger vissa privatanställda skydd mot efterforskning och ingripanden från verksamhetsutövarens sida när de lämnar uppgifter om verksamheten för offentliggörande i medier som omfattas av tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen eller medverkar i sådana medier.

Lagen omfattar privatanställda i verksamheter som till någon del är offentligt finansierade och som bedrivs enligt bland annat socialtjänstlagen eller utgör hälso- och sjukvård.

Redan innan lagen kom har äldrenämnden i sina avtal reglerat viss meddelarfrihet för de privata utförarnas samt en skyldighet att i vissa fall lämna information till kommunen. personal.

Bedömning och förslag till besvarande

Av vad som framgår ovan är verksamheterna vid bland annat Attendo AB i Linköping offentligt finansierade och personalen där har alltså rätt att meddela sig till media i enlighet med lagens regler om meddelarfrihet.

Utifrån efterforskandeförbudet bedömer förvaltningen att det riskerar att strida mot nämnda förbud om kommunen genom direkta frågor, enkäter eller dylikt

utreder om och i så fall i vilken omfattning Attendo AB i Linköping använder sig av repressalier mot sina anställda.

Vid de uppföljningar som gjorts på Attendos boenden under avtalsperioden och särskilt under 2021 har inget framkommit som tyder på att personal ska ha förhindrats att framföra synpunkter på verksamheten till förvaltning, nämnd eller media. Vid uppföljningsbesök har förvaltningen träffat och kommunicerat både med verksamhetschefer och personal i direkt omsorgsarbete. Förvaltningen har kunnat kommunicera med omsorgspersonal på plats utan att verksamhetschef varit närvarande eller i förväg bestämt med vilka förvaltningen får samtala med. Vid dessa samtal har personal inte framfört någon oro och heller inte på eget initiativ påtalat att de uppmanats att inte lämna synpunkter klagomål i strid mot meddelarfriheten eller utsatts för repressalier. Förvaltningen har upplevt att personalen har fört fram sina åsikter på ett o censurerat sätt.

Nämnden beslutar varje år om en plan för uppföljning av verksamheter inom nämndens ansvarsområde. En samlad redovisning av resultatet av genomförda uppföljningar enligt antagen plan lämnas en gång per år till nämnden. Därutöver redovisas kontinuerligt både skriftligt och muntligt uppföljningar som sker på förekommen anledning

Nämnden har antaget en rutin för synpunkter och klagomål. Denna rutin finns uppsatt på informationstavlor vid ingång till verksamheterna och vänder sig till personal, brukare och deras anhöriga. Av rutinen framgår att det finns möjlighet att lämna synpunkter/klagomål anonymt. Personal, anhöriga och brukare kan därutöver höra av sig till förvaltningen med synpunkter på verksamheten via telefon och e-post. Dessa synpunkter ligger till grund för uppföljning.

Avvikelser från föreskrifter och rutiner inom vård och omsorg handläggs också inom ramen för lex Maria och lex Sarah.

Det finns sammanfattningsvis flera sätt för nämnden att kontrollera och uppmärksamma både brister och förtjänster i verksamheter inom ramen för nämndens ansvarsområde. Sammantaget utgör de en del av nämndens kvalitetsledningssystem.

Uppföljning av Attendos boenden

Äldrenämnden har framfört allvarlig kritik mot brister i verksamheten vid Ånestad vårdboende vilket utmynnade i en överenskommelse med utföraren under hösten 2021 att frånträda avtalet i förtid.

På grund av de brister som framförts mot verksamheten vid Ånestad vårdboende har förvaltningen på nämndens uppdrag genomfört upprepade uppföljningar under hösten 2021 vid övriga vårdboenden i Attendos regi.

Vid dessa uppföljningar har förvaltningen inte funnit att Attendo brister i uppfyllelse av avtalens krav på verksamhet och personalbemanning.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan konstateras att personalen vid Attendo AB i Linköping omfattas av lagstiftad meddelarfrihet och meddelarskydd.

Under hösten 2021 har upprepade och fördjupade uppföljningar gjorts vid Ånestad vårdboende och övriga vårdboenden som drivs i Attendos regi i syfte att kontrollera att krav i ingångna avtal uppfylls. Det har vid dessa uppföljningar inte framkommit information som antyder att arbetsgivaren skulle bryta mot den nämnda lagstiftningen.

Med undantag av Ånestad vårdboende har det vid dessa uppföljningar inte heller uppmärksamats några brister vad gäller krav på verksamhet och personalbemanning.

Kommunala mål

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Samråd

Samråd har skett med juridikenheten vid beredningen av ärendet avseende innebörden av meddelarfrihet och meddelarskydd. Juridikenheten kommer på förfrågan bistå förvaltningen med juridisk rådgivning i den uppföljning som föreslås, så att inte den riskerar att genomföras på ett sätt som strider mot efterforskandeförbudet.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Information eller förhandling enligt medbestämmandelagen är ej påkallat.

Social- och omsorgsförvaltningen

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Mikael Sanfridson